

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра загальної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-
педагогічної роботи

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____
галузь знань _____ 05 соціальні та поведінкові науки _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 053 психологія _____
(шифр і назва)
освітньо-професійна програма _____ психологія _____
вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ психології _____

2020/2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету психології

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол №__

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Маєвська Наталія Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології.

Програму схвалено на засіданні кафедри загальної психології

Протокол від “09” червня 2020 року № 5

Завідувач кафедри загальної психології

_____ Валерій ОЛЕФІР
(підпис)

Програму погоджено методичною комісією факультету психології

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року №__

Голова методичної комісії факультету психології

_____ Юлія ГІМАЄВА
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Історія психології” складена відповідно до освітньої програми підготовки рівня вищої освіти перший (бакалаврський) спеціальності 053 психологія.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни:

ознайомлення студентів із основними етапами розвитку психології, формування вміння орієнтуватися у різноманітті психологічних концепцій.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- засвоєння наукових та культурних досягнень світової цивілізації у відношенні до різних культур і загальнолюдських цінностей;
- формування здатності до безперервного й актуального навчання, опанування нових знань, що накопичені в міжнародній психологічній практиці;
- розвиток здатності до обробки й аналізу інформації з різноманітних джерел.

1.3. Кількість кредитів – 6.

1.4. Загальна кількість годин – 180.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
6-й	6-й
Лекції	
32 год.	16
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
год.	
Самостійна робота	
116 год.	160 год.

1.6. Заплановані результати навчання

У результаті вивчення даного курсу студент має уміти:

- аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;
- здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;
- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;
- ефективно виконувати різні ролі у команді в процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІСТОРІЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ОСНОВНИХ ПЕРІОДІВ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Предмет, задачі та методи історії психології

Предмет історії психології. Методологічні принципи та методи історії психології. Значення історії психології у постановці та вирішенні методологічних проблем психології. Теоретичні підходи до розвитку психологічної науки.

Загальна характеристика основних періодів: психологія стародавнього світу, психологія середніх віків, психологія епохи Відродження, психологія Нового часу. Виокремлення психології у самостійну науку.

Особливості розвитку психології на Сході.

Розділ 2. ФІЛОСОФСЬКИЙ ПЕРІОД У РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЇ ТА ОФОРМЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ У САМОСТІЙНУ НАУКУ

Тема 2. Зародження та розвиток античної психологічної думки

Душа як предмет психології: інструментальний та предметний підходи. Поняття душі в натурфілософії (мілетська школа, вчення Геракліта). Містичні школи: орфіки та піфагорійці. Атомістичні теорії душі (Левкіпп, Демокрит, Епікур). Теорія сприймання Демокрита: темне та істинне пізнання.

Вчення Сократа та його учнів. Психологічна концепція Платона. Аристотель: душа як діяльність тіла. Вчення Аристотеля про функції душі, процеси пізнання, почуття та волю.

Особливості психологічних поглядів в елліністичний період. Системи Епікура, стоїків, кініків, неоплатонізм Плотіна. Вивчення грецькими та римськими лікарями органів відчуття, розвиток вчення про темперамент (Гіппократ, Гален).

Тема 3. Психологічні теорії Середньовіччя

Розвиток європейської психології у 4 – 11 століттях: поняття душі у середньовічній схоластиці в порівнянні з наукою стародавнього світу. Августин Блаженний.

Середньовічна арабська психологія: досягнення арабської медицини у галузі психологічного знання. Психологічні погляди Ібн-Сини та Ібн-Рошда. Теорія двох істин та її роль у розвитку науки.

Психологія у пізньому Середньовіччі (12 – 15 століття). Проблема універсалій та її значення для розвитку психологічної думки. Номіналізм Фоми Аквінського. Учення про інтенцію. Реалізм Д. Скота. Учення У. Оккама. Учення Р. Бекона.

Тема 4. Розвиток психології в епоху Відродження

Зміни у розумінні поняття „душа” під час Відродження. Натурфілософія Бруно, Телезіо, Леонардо. Скептицизм Монtenя.

Тема 5. Розвиток психології у Новий час

Основні тенденції у розвитку психології Нового часу: механістичні погляди в науці. Емпіричний напрямок у психології (Ф. Бекон). Дуалізм Р. Декарта. Матеріалістичний підхід до розуміння природи психічного в ученні Т. Гоббса. Монізм Б. Спінози. Ідеалістичне вчення Г. Лейбніца. Сенсуалізм Дж. Локка.

Тема 6. Розвиток психології у XVIII – початку XIX століття. Асоціативна психологія (Берклі, Юм, Гартлі). Проблема особистості у французькому Просвітництві. Учення Вольфа про обдарованість. Психологічні ідеї німецької класичної філософії кінця 18 - першої половини 19 століття.

Асоціативна психологія у XIX столітті. Загальна характеристика асоціативної психології. Класичні теорії асоціативної психології (Т. Браун, Джеймс Мілль). Розвиток асоціативної психології в другій половині XIX століття (І. Герbart, Джон Стюарт Міль, О. Бен, Г. Спенсер). Становлення експериментальної психології (В. Вундт).

Тема 7. Психологія на межі XIX – XX століть

Наукова суперечка між Вюрцбурською та Корнуельською школами.

Розвиток галузей психології наприкінці 19 - на початку 20 століття (психотехніка, диференційна психологія, дитяча, педагогічна, соціальна, культурно-історична та зоопсихологія).

Передумови перебудови психології у самостійну науку: асоціативна теорія, розвиток експериментального методу у психофізіології, психофізиці, психометрії.

Програми побудови психології як дослідної науки. Фізіологічна психологія В. Вундта. Ф. Brentano про інтенційні акти свідомості. Американський функціоналізм (У. Джемс, Дж. Дьюї, Дж. Енджелл, Р. Вудвортс). В. Дільтей про описову та пояснювальну психологію.

Тема 8. Виникнення та розвиток психології в Україні

Виникнення та розвиток психології в XVII сторіччі: психологічні ідеї К. Соковича, І. Гізеля, С. Яворського.

Подальший розвиток психології у XVIII столітті: Ф. Прокопович, С. Калиновський, Г. Сковорода як представники українського Просвітництва.

Специфіка розвитку психології в ХІХ – початку ХХ століття. Психологія на Слобожанщині: емпірична психологія Любовського, психологічні ідеї О. Потебні. Розвиток психології художньої творчості.

Розвиток психології у Західній Україні: розвиток психологічних ідей у Львівсько-Варшавській філософській школі (К. Твардовський, В. Вітвіцький, М. Кройц); дослідження етнопсихологічних феноменів західно-українськими вченими (В. Гнатюк, М. Грушевський, О. Колесса, І. Мірчук, І. Франко та ін.); проблеми педагогічної та дитячої психології у творчості С. Балея.

Тема 9. Розвиток психології в Росії

Загальний огляд розвитку психології в Росії. Зародження російської психології. Дві тенденції її розвитку: програми К. Кавеліна та І. Сеченова. Російська психологія у другій половині ХІХ – початку ХХ століття: наукові школи С. Франка, А. Введенського, В. Солов'йова, Н. Грота, А. Лазурського, Н. Ланге.

Розділ 3. РОЗВИТОК ЗАРУБІЖНОЇ ПСИХОЛОГІЇ У ХХ СТОЛІТТІ

Тема 10. Відкрита криза у психології

Проблема об'єктивності та наукової верифікації психологічного знання. Наявність конфронтуючих шкіл як прояв кризи у психології. Різні поняття предмета психологічної науки у біхевіоризмі, психоаналізі, гештальт-теорії.

Тема 11. Класичний психоаналіз

Етапи розвитку психоаналітичної теорії З. Фрейда. Топологічна, динамічна та економічна трактовки психіки. Поняття психологічного захисту. Психоаналіз як метатеорія. Науковий конфлікт у психоаналітичному товаристві.

Індивідуальна психологія А. Адлера. Почуття неповноцінності та комплекс неповноцінності. Стиль життя. Завдання психотерапії з точки зору індивідуальної психології.

Аналітична психологія К. Юнга. Поняття лібідо та несвідомого – розбіжності із Фрейдом. Колективне несвідоме – походження та зміст. Архетипи. Юнґіанська психотерапія. К. Юнг про типи особистості.

Тема 12. Неофройдизм

Загальна характеристика: вплив соціальних умов та розбіжності з ортодоксальною теорією.

Теорія К. Хорні: базальна тривога, невротичні потреби, основні неврози.

Теорія Е. Фромма: екзистенційні потреби людини, типи соціального характеру.

Его-психологія, загальна характеристика. Внесок А. Фрейд та Х. Гартмана у розвиток еґо-психології. Епігенетична теорія Е. Еріксона.

Фрейдомарксизм В. Райха. Поняття оргону та характерного панциря. Типи характеру. Тілесно-орієнтована психотерапія,

Тема 13. Виникнення біхевіоризму

Передумови виникнення біхевіоризму: теорія Е. Торндайка, учення І. Павлова та В. Бехтерева. Класичний біхевіоризм Дж. Уотсона. Поведінка як предмет вивчення. Методологічна схема дослідження поведінки. Вплив біхевіоризму на психотерапію та соціальні науки,

Тема 14. Необіхевіоризм

Проміжні детермінанти. Теорії Е. Толмена та К. Халла. Когнітивні карти, латентне навчання. Роль необіхевіоризму у розвитку когнітивних досліджень.

Оперантний біхевіоризм Б. Скіннера. Концептуальна схема дослідження. Поняття операції. Оперантне навчання. Проблема підкріплення. Оперантне зумовлення у психотерапії.

Біхевіоральний напрямок у консультуванні та психотерапії. Основні методи поведінкової психотерапії.

Тема 15. Гештальт-психологія

Аналіз фі-феномену як прояву структурної організації внутрішнього світу. Вплив феноменологізму Е. Гуссерля. Вплив фізичної теорії. Поняття психологічного поля як енергетичного поля, що має власні закони.

Дослідження сприймання. Експериментальна схема. Основні феномени сприймання. Основні закони зорового сприймання (К. Коффка).

Дослідження мислення. Експерименти В. Келера із людиноподібними мавпами. Етапи мислення. Проблема ситуація. Метод рішення задач уголос (К. Дункер). Продуктивне мислення (М. Вертгеймер).

Динамічна теорія особистості К. Левіна. Життєвий простір людини. Топографічний підхід. Квазіпотреби. Локомоції. Експериментальні дослідження у школі К. Левіна. Дослідження групової динаміки.

Внесок гештальт-психології у розвиток світової психології.

Вплив гештальт-психології на розвиток гештальт-терапії.

Тема 16. Екзистенційна психологія

Основи екзистенціалізму: філософія С. К'єркегора, М. Хайдеггера, феноменологія. Принципи екзистенціалізму. Основні поняття екзистенційної психології: буття-у-світі, небуття, тривога, вина, інтенційність, піклування, любов, воля, свобода, доля.

Тема 17. Гуманістична психологія

Соціально-економічні та політичні зміни у світі після другої світової війни: вплив на розвиток психології; розвиток НТР та проблема штучного інтелекту; гуманістична психологія та когнітивна психологія - психотехнічна та природничо-наукова парадигми; відновлення контактів європейських та американських вчених із радянськими психологами.

Гуманістична психологія у вузькому та широкому смислах. Теорія самоактуалізації А. Маслоу. Ієрархія потреб. Клієнтцентрована терапія К. Роджерса. Організм, система Я, творчість. Емпатія, прийняття, конгруентність як умови успішної терапії. Логотерапія В. Франкла.

Тема 18. Генетична психологія Ж. Піаже

Ключові поняття: адаптація, акомодация, асиміляція. Поняття інтелекту та операції. Етапи розвитку інтелекту. Поняття інтеріоризації. Вплив генетичної теорії на франкомовну психологію та розвиток когнітивного напрямку.

Тема 19. Когнітивна психологія

Передумови розвитку. Загальна характеристика. Моделювання когнітивних процесів. Моделі уваги, сприймання, пам'яті, мислення. Моделі пам'яті Б. Аткинсона. Поняття перцептивного циклу У. Найссера. Сприймання як процес перевірки гіпотез.

Когнітивний підхід у соціальній психології. Теорія когнітивного дисонансу Л. Фестингера. Соціально-когнітивна теорія А. Бандури.

Когнітивний підхід у консультуванні та психотерапії. Загальні риси. Теорія конструктів Дж. Келлі. Рационально-емотивна терапія А. Елліса. Когнітивне консультування А. Бека.

Розділ 4. РАДЯНСЬКА, РОСІЙСЬКА ТА УКРАЇНСЬКА ПСИХОЛОГІЯ У ХХ СТОЛІТТІ

Тема 20. Особливості психологічної думки в Росії на початку 20 століття
Розробка природничих основ психології. Наука про поведінку. Шляхи побудови марксистської психології.

Тема 21. Культурно-історична теорія Л. С. Виготського

Опосередкування вищих психічних функцій. Знак як психологічне знаряддя. Соціальна природа вищих психічних функцій. Паралелограм розвитку. Рівень актуального розвитку та зона найближчого розвитку. Значення та смисл. Розвиток мови та мислення.

Тема 22. Діяльнісний підхід

Діяльнісний підхід у роботах С.Л. Рубінштейна та О.М. Леонтьєва. О.М. Леонтьєв про структуру діяльності. Ієрархія мотивів.

Діяльнісний підхід у дослідженнях сприйняття, пам'яті, мислення (О.В. Запорожець, П.І. Зінченко, А.А. Смирнов та ін.).

Поняття провідної діяльності та проблеми вікової і педагогічної психології (Д.Б. Ельконін, П.Я. Гальперин, В.В. Давидов).

Розділ 5. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 23. Сучасний стан та напрямки психологічних досліджень

Сучасна психологія та психотерапії. Трансперсональна психологія. Кросс-культурна та гендерна психологія. Інтегративний підхід до вивчення індивідуальності. Імплицитні моделі. Позитивна психологія. Перспективи розвитку психології в Україні та за кордоном.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьо-го	у тому числі				
		л	п	ла б.	ін д.	ср		л	п	лаб	і н д	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІСТОРІЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ОСНОВНИХ ПЕРІОДІВ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЇ												
Тема 1. Предмет, задачі та методи історії психології		2	2			16	7	1				6
Разом за розділом 1	20	2	2			16	7	1				6
Розділ 2. ФІЛОСОФСЬКИЙ ПЕРІОД У РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЇ ТА												

ОФОРМЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ У САМОСТІЙНУ НАУКУ											
Тема 2. Зародження та розвиток античної психологічної думки	4		2			2	14				14
Тема 3. Психологічні теорії Середньовіччя	2		1			1	7				7
Тема 4. Розвиток психології в епоху Відродження	2		1			1	7				7
Тема 5. Розвиток психології у Новий час	4		2			2	7				7
Тема 6. Розвиток психології у XVIII – початку XIX століття	3		1			2	7				7
Тема 7. Психологія на межі XIX – XX століть	1		1				7				7
Тема 8. Виникнення та розвиток психології в Україні	22		2			20	10		2		8
Тема 9. Розвиток психології в Росії	13		2			11	7				7
Разом за розділом 2	51	0	12			39	66	0	2		64
Розділ 3. РОЗВИТОК ЗАРУБІЖНОЇ ПСИХОЛОГІЇ У XX СТОЛІТТІ											
Тема 10. Відкрита криза у психології	24	2	2			20	7	1			6
Тема 11. Класичний психоаналіз	4	2	1			1	7	1			6
Тема 12. Неофройдизм	8	2	1			5	7	1			6
Тема 13. Виникнення біхевіоризму	4	2	1			1	7	1			6
Тема 14. Нео-біхевіоризм	6	2	1			3	7	1			6
Тема 15. Гештальт-психологія	8	2	2			4	7	1			6
Тема 16. Екзистенційна психологія	2	2					7	1			6
Тема 17. Гуманістична психологія	8	2	2			4	7	1			6
Тема 18. Генетична психологія Ж. Піаже	2	2					7	1			6
Тема 19. Когнітивна психологія	9	2	2			5	7	1			6
Разом за розділом 3	75	20	12			43	70	10			60
Розділ 4. РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ, РОСІЙСЬКОЇ ТА РАДЯНСЬКОЇ											

ПСИХОЛОГІЇ У ХХ СТОЛІТТІ											
Тема 20. Особливості психологічної думки в Росії на початку 20 століття	2	2					7	1			6
Тема 21. Культурно-історична теорія Л.С. Виготського	5	2	1			2	7	1			6
Тема 22. Діяльнісний підхід	7	4	1			2	7	1			6
Разом за розділом 4	14	8	2			4	28	4			24
Розділ 5. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ											
Тема 23. Сучасний стан та напрями психологічних досліджень	20	2	4			14	9	1	2		6
Разом за розділом 5	20	2	4			14	9	1	2		6
Усього годин	180	32	32			116	180	16	4		160

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Загальна характеристика історії психології	2	
2	Психологія на Сході	2	
3	Зародження та розвиток античної психологічної думки	2	
4	Психологічні теорії Середньовіччя та в епоху Відродження	2	
5	Розвиток психології в Новий Час	2	
6	Розвиток психології у XVIII – початку XIX століття	2	
7	Зародження та розвиток психології в Україні	2	2
8	Відкрита криза у психології (10-ті – 30-ті роки 20 ст.)	2	
9	Розвиток психоаналізу	2	
10	Біхевіоризм та необіхевіоризм	2	
11	Гештальт-психологія	2	
12	Гуманістична психологія	2	
13	Когнітивна психологія	2	
14	Радянська психологія	2	
15	Сучасна психологія	2	2
16	Колоквіум	2	
	Разом	32	4

5. Самостійна робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна

1	Самостійне опрацювання таких питань:		
1.1	Основні методологічні принципи історії психології	2	2
1.2	Класифікація методів історії психології	2	2
1.3	Загальна характеристика періодів розвитку психології	2	2
1.4	Основні положення буддизму. Розвиток особистості в системі буддизму	2	2
1.5	Основні положення індуїзму	1	2
1.6	Ортодоксальні школи індійської філософії	1	2
1.7	Неортодоксальні школи індійської філософії	2	2
1.8	Напрямки йоги та їхні відмінності	3	2
1.9	Розуміння духовного зростання у системі йоги	4	2
1.10	Суфізм як напрямок ісламу. Розвиток особистості у системі суфізму	4	2
1.11	Виникнення та розвиток психології в Україні в XVII сторіччі: психологічні ідеї К. Соковича, І. Гізеля, С. Яворського	3	4
1.12	Розвиток психології в Україні в XVIII столітті: Ф. Прокопович, С. Калиновський, Г. Сковорода як представники українського Просвітництва	3	4
1.13	Специфіка розвитку психології в Україні в XIX – початку XX століття. Психологія на Слобожанщині: емпірична психологія Любовського, психологічні ідеї О. Потебні. Розвиток психології художньої творчості	3	4
1.14	Розвиток психології у Західній Україні: розвиток психологічних ідей у Львівсько-Варшавській філософській школі (К. Твардовський, В. Вітвіцький, М. Кройц)	3	4
1.15	Дослідження етнопсихологічних феноменів західно-українськими вченими (В. Гнатюк, М. Грушевський, О. Колесса, І. Мірчук, І. Франко та ін.)	3	4
1.16	Проблема об'єктивності психологічного знання	2	4
1.17	Недоліки методу інтроспекції	2	4
1.18	Виникнення незалежних шкіл як прояв кризи у психології	3	4
1.19	Тлумачення предмета психології у психоаналітичній, біхевіористичній та гештальттеорії	3	4
1.20	Теорії об'єктних відносин та прихильності як новітні напрямки традиційної психоаналітичної теорії	4	4
1.21	Основні методи поведінкової психотерапії	2	4
1.22	Гештальт-терапія	2	4
1.23	Логотерапія В. Франкла	2	4
1.24	Теорія соціального навчання А. Бандури	3	4
1.25	Діяльнісний підхід у дослідженнях пам'яті (Зінченко П.І., Смирнов), сприймання (Запорожець А.В.), у теоріях розвитку і навчання (Ельконін Д.Б., Занков Л.В., Гальперін П.Я., Давидов В.В.)	3	4
2	Підготовка до семінарських занять	32	12
3	Підготовка до колоквиуму	10	
4	Конспект статті Л.С. Виготського	10	10

5	Підготовка контрольної роботи		18
		Разом	116 160

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Протягом навчання використовуються такі методи навчання, як лекції (лекції-візуалізації, лекції з помилками), семінари-дискусії, колоквиум, активні методи: парна робота, малі групи, тощо.

8. Методи контролю

8.1. Для студентів денної форми навчання:

Передбачається оцінка роботи на семінарських заняттях, відповідей на колоквиумі, есе та підсумкової роботи (екзамену).

8.2. Для студентів заочної форми навчання:

Передбачається оцінка роботи на семінарських заняттях, відповідей контрольної роботи, конспекту першоджерела та підсумкової роботи (екзамену).

9. Схема нарахування балів

9.1. Для студентів денної форми навчання:

Таблиця 9.1

Поточний контроль, самостійна робота															
Розділ 1	Розділ 2								Розділ 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16
3	3	1.5	1.5	3	1.5	1.5	3	3	3	1.5	1.5	1.5	1.5	3	10

Таблиця 9.1 (продовження)

							Разом	Екзамен	Сума
Розділ 4									
T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23			
3	0	3	0	1.5	1.5	8	60	40	100

T1....T24 – теми.

9.2. Для студентів заочної форми навчання:

Таблиця 9.2

Поточний контроль, самостійна робота						Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	Розділ 5	Разом		

T1	T2-T9	T10-T19	T20-T22	T23			
30 (к.р)	10 (сем.1)	0	10 (конспект)	10 (сем.2)	60	40	100

T1...T23 – теми.

Критерії оцінювання

Для студентів денної форми навчання

Робота на семінарах

Оцінюються відповіді на питання до семінару.

Повна, ґрунтовна відповідь, без помилок, оцінюється у 3 бали. Максимальна кількість балів виставляється, коли студент вільно використовує набуті теоретичні знання, висловлює своє ставлення, демонструє високий рівень засвоєння загальних закономірностей та етапів формування предмету психологічної науки.

У випадку, коли студент добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано викладає його; висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту та його відповідь містить дрібні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 1 бал за відповідне питання.

Коли студент непереконливо відповідає, плутає поняття, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, – оцінка знижується до 1 бала.

0 балів нараховується у випадку неправильної відповіді на питання.

Колоквіум

На останньому семінарському занятті заплановано проведення колоквіуму.

Це бесіда викладача зі студентами за матеріалами курсу. Максимальну кількість балів – 5 – отримує студент у разі правильної відповіді на поставлені питання (5).

За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал.

Есе «Психологи XX-XXI століття»

Студент пише роботу, присвячену вітчизняному психологу XX-XXI століття, який зробив певний внесок у розвиток психології.

Робота має містити:

- 1) наукову біографію вченого;
- 2) аналіз його основних публікацій;
- 3) враження та роздуми щодо впливу результатів досліджень цього психолога на розвиток психології;
- 4) перелік використаної літератури.

Обсяг роботи – до 5 сторінок друкованого тексту (шрифт – 14; інтервал – 1,5; поля: верхнє, нижнє – 2см, ліве – 3, праве – 1).

Елементи 1-3 оцінюються максимально в 3 бали за умови повного розкриття відповідного питання; 4 – 1 бал за умови правильного оформлення переліку літератури.

У випадку наявності всіх зазначених чинників студент отримує 10 балів.

Якщо студент аргументовано висловлює свої міркування з приводу внеску вченого в розвиток психологічної науки, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу та текст містить дрібні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 2 бали.

Коли студент в основному розкрив тему, але виявляє неточності у викладі, не аналізує праці вченого, не розкриває внесок науковця в психологію, а викладає лише його біографію– оцінка знижується на 6.

Оцінка також знижується на 1 бал за відсутності переліку літератури.

Підсумкова письмова робота.

Екзаменаційний білет містить 40 тестових питань. За правильну відповідь (співпадіння з ключем) на кожне питання нараховується 1 бал.

Максимальна кількість балів – 40.

Для студентів заочної форми навчання

Робота на семінарах

Оцінюються відповіді на питання до семінару.

Повна, ґрунтовна відповідь, без помилок, оцінюється у **10** балів. Максимальна кількість балів виставляється, коли студент вільно використовує набуті теоретичні знання, висловлює своє ставлення, демонструє високий рівень засвоєння загальних закономірностей та етапів формування предмету психологічної науки.

У випадку, коли студент добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано викладає його; висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту та його відповідь містить дрібні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 1 бал за відповідне питання.

Коли студент непереконливо відповідає, плутає поняття, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища,– оцінка знижується до 1 бала.

0 балів нараховується у випадку неправильної відповіді на питання.

Контрольна робота

Програмою передбачено проведення контрольної роботи, яка містить 3 питання. Контрольна робота виконується самостійно і надається на перевірку на початку літньої заліково-екзаменаційної сесії. Повна, ґрунтовна відповідь без помилок на кожне питання оцінюється в 10 балів.

Варіанти контрольної роботи

1.

1. Основні методологічні принципи та методи історії психології.
2. Інструментальний та предметний підходи до розуміння душі.
3. Р. Декарт та Дж. Локк про пізнання: спільне та відмінне.

2.

1. Поняття душі у середньовічній схоластиці в порівнянні з наукою стародавнього світу.
2. Полеміка представників реалізму, номіналізму та концептуалізму щодо загальних понять.
3. Структуралізм та функціоналізм: спільне та відмінності.

3.

1. Порівняльний аналіз психологічних концепцій Платона та Аристотеля.
2. Розуміння предмету психології в Середньовіччі та в епоху Відродження.
3. Передумови перебудови психології у самостійну науку.

4.

1. Системи Епікура та стоїків: спільне та відмінності.
2. Середньовічна арабська та європейська психологія.
3. Описова та пояснювальна психології.

5.

1. Методи дослідження в різні періоди розвитку психології.
2. Порівняльний аналіз класичних теорій асоціативної психології (Т. Браун, Джеймс Мілль).
3. Наукова суперечка між Вюрцбургською та Корнуельською школами

Конспект першоджерела

Необхідно прочитати та законспектувати роботу Л.С.Виготського «Исторический смысл психологического кризиса» (див. список літератури): скласти план статті, виокремити основні причини кризи та варіант її вирішення з точки зору вченого.

За умови наявності зазначених частин, а також відсутності помилок нараховується максимальна кількість балів – **10**.

Підсумкова письмова робота.

Екзаменаційний білет містить 40 тестових питань. За правильну відповідь (співпадіння з ключем) на кожне питання нараховується 1 бал. Максимальна кількість балів – 40.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90 – 100	відмінно
70-89	добре

50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Выготский Л.С. Исторический смысл психологического кризиса // Л.С. Выготский. Собр. Соч. в 6 тт. – М., 1982. – Т.1. – С. 291-436.
2. Данилюк І.В. Історія психології в Україні: Західні регіони (остання чверть XIX - перша половина XX століття): Навч. посібник для вузів / І.В.Данилюк. – Київ: Либідь, 2003.
3. Жуков С.М., Жукова Т.В. Історія психології: навчальний посібник для студ. вузів / С. М. Жуков, Т. В. Жукова. – Київ: Кондор, 2009.
4. Іванова О.Ф. Історія психології XIX – XX століття (на матеріалі розвитку психології на Слобожанщині) / О.Ф. Іванова. – Харків: ХДУ, 1995.
5. История зарубежной психологии (30-60-е годы 20 века): тексты. – М., 1986.
6. Ждан А. Н. История психологии: от античности к современности. – М., 2002.
7. Коффка К. Восприятие: введение в гештальттеорию // Хрестоматия по ощущению и восприятию / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М.Б. Михалевской.
8. Марцинковская Т.Д. История психологии / Т.Д. Марцинковская. – М., 2000.
9. Первин Л., Джон О. Психология личности: Теория и исследования / Л. Первин, О. Джон. – М.: Аспект Пресс, 2000.
10. Психология личности. Тексты.- М. – 1982. С. 20-27, 71-80, 28-34, 172-182.
11. Роменець В. А. Історія психології XVII століття / В.А. Роменець. – К., 1990.
12. Роменець В. А. Історія психології епохи Відродження / В.А. Роменець. – К., 1988.
13. Роменець В. А. Історія психології епохи Просвітництва / В.А. Роменець. – К., 1993.
14. Роменець В. А. Історія психології стародавнього світу і середніх віків / В.А. Роменець. – К., 1983.
15. Роменець В.А., Маноха І.П. Історія психології XX століття / В.А. Роменець, І.П.Маноха. – К., 1998.
16. Смит Н. Современные системы психологии / Н. Смит. – СПб.: ЕВРОЗНАК, 2003.
17. Торндайк Э., Уотсон Дж. Б. Бихевиоризм / Э.Торндайк , Дж. Б. Уотсон.- М., 1998.- С. 259-281.
18. Хрестоматия по истории психологии (период открытого кризиса).- М., 1980.

19. Хрестоматия по общей психологии. Психология мышления.- М., 1981.- С. 35-47, 78-86, 255-269, 351-356.
20. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – СПб., 1997.
21. Шульц Д., Шульц С. История современной психологии / Д. Шульц, С.Шульц. – СПб.: Изд-во „Евразия”, 2002.
22. Хрестоматия по истории психологии (период открытого кризиса). – М.: МГУ, 1980.
23. Ярошевский М.Г. История психологии / М.Г.Ярошевский.- М., 1985.

Допоміжна література:

1. Вернан Ж.-П. Происхождение древнегреческой мысли / Ж.-П. Вернан. – М., 1988.
2. Верч Дж. Голоса разума / Дж.Верч. – М.. 1996.
3. Выгодская Г. Л., Лифанова Т. М. Лев Семенович Выготский. Жизнь. Деятельность. Штрихи к портрету / Г. Л. Выгодская, Т. М. Лифанова. – М.: Смысл, 1996.
4. Гроф С. Психология будущего: Уроки современных исследований сознания / С. Гроф. – М.: ООО „Издательство АСТ” и др., 2003.
5. Дадун Р. Фрейд / Р.Дадун. – М.: Издательство АО „Х.Г.С.”, 1994.
6. Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. – М., 1986.
7. Коул М. Культурно-историческая психология / М. Коул. – М.. 1997.
8. Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового Запада /. – М., 1992.
9. Майков В. Трансперсональная психология: Истоки, история, современное состояние / В. Майков, В. Козлов – М.: ООО „Издательство АСТ” и др., 2004.
10. Маслоу А. Мотивация и личность / А. Маслоу. – М., 1999.
11. Маслоу А. Новые рубежи человеческой природы / А. Маслоу. – М., 1999.
12. Маслоу А. Психология бытия / А. Маслоу. – М., 1997.
13. Оллпорт Г. Личность в психологии / Г. Оллпорт. – М., СПб., 1998.
14. Памятники средневековой латинской литературы IV-IX веков. – М., 1970.
15. Памятники средневековой латинской литературы X-XII веков. – М., 1972.
16. Роджерс К. Взгляд на психотерапию: становление человека / К. Роджерс. – М., 1994.
17. Роджерс К. Клиентоцентрированная терапия / К. Роджерс. – М., 1997.
18. Фрагменты ранних греческих философов. В 2-х частях. – М., 1989.
19. Фрейд А. Детский психоанализ / А. Фрейд. – М., 1998.
20. Фромм Э. Бегство от свободы / Э. Фромм. – М., 1990.
21. Фромм Э. Душа человека / Э. Фромм. – М., 1992.
22. Фромм Э. Иметь или быть? / Э. Фромм. – М., 1986.
23. Юнг К.Г. Современность и будущее / К.Г. Юнг. – М., 1992.
24. Юнг К.Г. Архетип и символ / К.Г. Юнг. – М., 1991.
25. Юнг К.Г. Бог и бессознательное / К.Г. Юнг. – М., 1998.
26. Юнг К.Г. Божественный ребенок: аналитическая психология / К.Г. Юнг. – М., 1997.

27. Юнг К.Г. Воспоминания, сновидения, размышления / К.Г. Юнг. – К., 1994.
28. Юнг К.Г. Избранное / К.Г. Юнг. – М., 1998.
29. Юнг К.Г. О природе психеи / К.Г. Юнг. – М., 2002.
30. Юнг К.Г. О психологии восточных религий и философий / К.Г. Юнг. – М., 1994.
31. Юнг К.Г. Ответ Иову / К.Г. Юнг. – М., 1998, 2001.
32. Юнг К.Г. Проблемы души нашего времени / К.Г. Юнг. – М., 1994.
33. Юнг К.Г. Психология бессознательного / К.Г. Юнг. – М., 1997.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше

Навчальна дисципліна: ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

Критерії оцінювання

Для студентів денної форми навчання

Робота на семінарах

Оцінюються відповіді на питання до семінару.

Повна, ґрунтовна відповідь, без помилок, оцінюється у **3** бали. Максимальна кількість балів виставляється, коли студент вільно використовує набуті теоретичні знання, висловлює своє ставлення, демонструє високий рівень засвоєння загальних закономірностей та етапів формування предмету психологічної науки.

У випадку, коли студент добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано викладає його; висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту та його відповідь містить дрібні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 1 бал за відповідне питання.

Коли студент непереконливо відповідає, плутає поняття, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, – оцінка знижується до 1 бала.

0 балів нараховується у випадку неправильної відповіді на питання.

Колоквіум

На останньому семінарському занятті заплановано проведення колоквіуму.

Це бесіда викладача зі студентами за матеріалами курсу. Максимальну кількість балів – 5 – отримує студент у разі правильної відповіді на поставлені питання (5).

За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал.

Есе «Психологи ХХ-ХХІ століття»

Студент пише роботу, присвячену вітчизняному психологу ХХ-ХХІ століття, який зробив певний внесок у розвиток психології.

Робота має містити:

- 1) наукову біографію вченого;
- 2) аналіз його основних публікацій;
- 3) враження та роздуми щодо впливу результатів досліджень цього психолога на розвиток психології;
- 4) перелік використаної літератури.

Обсяг роботи – до 5 сторінок друкованого тексту (шрифт – 14; інтервал – 1,5; поля: верхнє, нижнє – 2см, ліве – 3, праве – 1).

Елементи 1-3 оцінюються максимально в 3 бали за умови повного розкриття відповідного питання; 4 – 1 бал за умови правильного оформлення переліку літератури.

У випадку наявності всіх зазначених чинників студент отримує 10 балів.

Якщо студент аргументовано висловлює свої міркування з приводу внеску вченого в розвиток психологічної науки, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу та текст містить дрібні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 2 бали.

Коли студент в основному розкрив тему, але виявляє неточності у викладі, не аналізує праці вченого, не розкриває внесок науковця в психологію, а викладає лише його біографію– оцінка знижується на 6.

Оцінка також знижується на 1 бал за відсутності переліку літератури.

Підсумкова письмова робота.

Екзаменаційний білет містить 40 тестових питань. За правильну відповідь (співпадіння з ключем) на кожне питання нараховується 1 бал.

Максимальна кількість балів – 40.

Для студентів заочної форми навчання

Робота на семінарах

Оцінюються відповіді на питання до семінару.

Повна, ґрунтовна відповідь, без помилок, оцінюється у **10** балів. Максимальна кількість балів виставляється, коли студент вільно використовує набуті теоретичні знання, висловлює своє ставлення, демонструє високий рівень засвоєння загальних закономірностей та етапів формування предмету психологічної науки.

У випадку, коли студент добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано викладає його; висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту та його відповідь містить дрібні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 1 бал за відповідне питання.

Коли студент непереконливо відповідає, плутає поняття, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища,– оцінка знижується до 1 бала.

0 балів нараховується у випадку неправильної відповіді на питання.

Контрольна робота

Програмою передбачено проведення контрольної роботи, яка містить 3 питання. Контрольна робота виконується самостійно і надається на перевірку на початку літньої заліково-екзаменаційної сесії. Повна, ґрунтовна відповідь без помилок на кожне питання оцінюється в 10 балів.

Варіанти контрольної роботи

1.

1. Основні методологічні принципи та методи історії психології.
2. Інструментальний та предметний підходи до розуміння душі.
3. Р. Декарт та Дж. Локк про пізнання: спільне та відмінне.

2.

1. Поняття душі у середньовічній схоластиці в порівнянні з наукою стародавнього світу.

2. Полеміка представників реалізму, номіналізму та концептуалізму щодо загальних понять.

3. Структуралізм та функціоналізм: спільне та відмінності.

3.

1. Порівняльний аналіз психологічних концепцій Платона та Аристотеля.

2. Розуміння предмету психології в Середньовіччі та в епоху Відродження.

3. Передумови перебудови психології у самостійну науку.

4.

1. Системи Епікура та стоїків: спільне та відмінності.

2. Середньовічна арабська та європейська психологія.

3. Описова та пояснювальна психології.

5.

1. Методи дослідження в різні періоди розвитку психології.

2. Порівняльний аналіз класичних теорій асоціативної психології (Т. Браун, Джеймс Мілль).

3. Наукова суперечка між Вюрцбурзькою та Корнуельською школами

Конспект першоджерела

Необхідно прочитати та законспектувати роботу Л.С.Виготського «Исторический смысл психологического кризиса» (див. список літератури): скласти план статті, виокремити основні причини кризи та варіант її вирішення з точки зору вченого.

За умови наявності зазначених частин, а також відсутності помилок нараховується максимальна кількість балів – **10**.

Підсумкова письмова робота.

Екзаменаційний білет містить 40 тестових питань. За правильну відповідь (співпадіння з ключем) на кожне питання нараховується 1 бал. Максимальна кількість балів – 40.

ДОДАТОК
до робочої програми навчальної дисципліни
«Історія психології»
для студентів, що навчаються за індивідуальним планом

Форма роботи	Критерії оцінювання	Терміни подачі на перевірку
<p>Семінари Оцінюються відповіді на питання до семінару (див. питання до семінарських занять).</p>	<p>Повна, ґрунтовна відповідь, без помилок, оцінюється у 3 бали. Максимальна кількість балів виставляється, коли студент вільно використовує набуті теоретичні знання, висловлює своє ставлення, демонструє високий рівень засвоєння загальних закономірностей та етапів формування предмету психологічної науки.</p> <p>У випадку, коли студент добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано викладає його; висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту та текст його відповіді містить дрібні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 1 бал за відповідне питання.</p> <p>Коли студент плутає поняття, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, – оцінка знижується до 1 бала.</p> <p>0 балів нараховується у випадку неправильної відповіді на питання.</p>	Щотижня
<p>Есе «Психологи ХХ-ХХІ століття»</p> <p>Студент пише роботу, присвячену вітчизняному психологу ХХ-ХХІ століття, який зробив певний внесок у розвиток психології.</p> <p>Робота має містити:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) наукову біографію вченого; 2) аналіз його основних публікацій; 3) враження та роздуми щодо впливу результатів досліджень цього психолога на 	<p>Елементи 1-3 оцінюються максимально в 3 бали за умови повного розкриття відповідного питання; 4 – 1 бал за умови правильного оформлення переліку літератури.</p> <p>У випадку наявності всіх зазначених чинників студент отримує 10 балів.</p> <p>Якщо студент аргументовано висловлює свої міркування з приводу внеску вченого в розвиток психологічної науки, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу та текст містить дрібні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 2 бали.</p> <p>Коли студент в основному розкрив</p>	Перші тиждень травня

<p>розвиток психології; 4) перелік використаної літератури. Обсяг роботи – до 5 сторінок друкованого тексту (шрифт – 14; інтервал – 1,5; поля: верхнє, нижнє – 2см, лівє – 3, правє – 1).</p>	<p>тему, але виявляє неточності у викладі, не аналізує праці вченого, не розкриває внесок науковця в психологію, а викладає лише його біографію– оцінка знижується на 6. Оцінка також знижується на 1 бал за відсутності переліку літератури.</p>	
<p>Колоквіум Це бесіда викладача зі студентом за матеріалами курсу (конференція в Zoom).</p>	<p>Максимальну кількість балів – 5 – отримує студент у разі правильної відповіді на поставлені питання (5). За кожен правильну відповідь нараховується 1 бал.</p>	<p>На останньому семінарському занятті</p>
<p>Підсумкова письмова робота.</p>	<p>Екзаменаційний білет містить 40 тестових питань. За правильну відповідь (співпадіння з ключем) на кожне питання нараховується 1 бал. Максимальна кількість балів – 40.</p>	<p>Сесія</p>